

endast kort tid varit i kraft, om blott, såsom här verkligen är fallet, fullgiltiga skäl för en ändring förefinnas.

Några svårigheter för vederbörande myndigheter att tillämpa ett stadgande sådant som det af mig här föreslagna, synas mig icke heller föreligga. Till den 1 juni borde verkligen med god vilja allting kunna medhinnas, som från vederbörandes sida erfordras för utarrenderingen af de kronodomäner, för hvilka arrendeperioden utgår nästpåföljande år.

Det synes mig sålunda, som om hänsynen å ena sidan till det viktiga statsintresse, som här spelar in, och å andra sidan till krono- arrendatorernas berättigade kraf väl motivera en lagändring i nu föreslagna riktning. Jag vågar därför med åberopande af de skäl, jag här ofvan anfört, hemställa,

att Riksdagen för sin del ville antaga ett tillägg till mom. 7:o) kungl. kungörelsen den 4 juni 1908 af följande innehåll: »De åtgärder, som, enligt hvad ofvan säges, skola vidtagas för egendomens utarrendering, böra vidtagas i så god tid, att auktion för arrendets utbudande kan vara förrättad senast före den 1 juni året, innan arrendet skall begynna.»

Stockholm den 26 januari 1909.

W. Lundin.

N:o 167.

Af herr **Lundin**, *angående stämpelafgift för cigaretter m. m.*

Med fullt fog torde kunna påstås, att intet njutningsmedel visat sig för den uppväxande ungdomen medföra så fördärfbringande verkningar som tobaken; särskildt i den form, hvaruti den af ungdomliga konsumenter mest nyttjas, nämligen i form af cigaretter. Om dessa menliga verkningar på den ungdomlige rökarens fysik äro de medicinska auktoriteterna helt och hållet på det klara. Cigarettrökningen verkar försvagande och hämmande på kroppens utveckling i uppväxtåren, den

är upphofvet till många allvarliga sjukdomar; förvisso skördar den årligen icke så få unga människolif. I en populär framställning i en engelsk tidskrift beräknas, att i England icke mindre än 20,000 människor årligen falla ett offer för cigarrettrökningen. En sådan uppgift må gälla hvad den kan; den ger i hvarje fall uttryck för det allvarliga bekymmer öfverhandtagandet af denna last väckt där i landet.

Man har sagt, att en större fara hotar ungdomen i cigarrettrökningen än i dryckenskapen, och med tagen hänsyn till de åtgärder, som vidtagits för att skydda de unga för dryckenskapslasten och för att för dem försvåra åtkomsten af starka drycker, om hvilkas skadliga egenskaper de också särskildt undervisas i skolorna medan de utan svårighet kunna i närmaste handelsbod åtkomma cigarretterna, om hvilkas hälsovådlighet de i de allra flesta fall sväfva i okunnighet, synes ett sådant påstående berättigadt.

Att närmare ingå på frågan om tobaksrökningens fördärfbringande verkningar på ungdomen kan icke vara erforderligt, då desamma, såväl fysiska som moraliska, äro allmänt kända och äfven tidigare blifvit inom Riksdagen framhållna. Huru stor anledning vi hafva att beakta desamma framgår af de officiella uppgifterna rörande import och tillverkning inom landet hvilka lämna följande siffror. Under år 1906 uppgick cigarrettillverkningen inom landet till 173,093 kg. med ett tillverkningsvärde af 1,961,438 kronor. Det följande året importerades 137,705 kg. med ett importvärde af 1,377,050 kronor. Sammanläggas import- och tillverkningsciffrorna och beräknar man att i rundt tal 750 cigarretter belöpa på ett kilogram, så befinnes att ej mindre än 233 millioner cigarretter årligen rökas här i landet; tvifvelsutan till större delen af unga rökare.

Då cigarrettrökningen redan nått en sådan utsträckning och inga tecken tyda på en tillbakagång, synes det som en bjudande plikt att från statens sida åtgärder vidtagas för att begränsa och motarbeta det onda.

Två utvägar erbjuda sig härför. Den ena, som praktiseras i de flesta af Nordamerikas Förenade Stater och i flera engelska kolonier, består i utfärdande af ett förbud mot försäljning af tobak till minderåriga. Det uppgifves emellertid, att denna lag på alltför många ställen blifvit en död bokstaf. Fråga kan vara, om icke äfven här en sådan föreskrift skulle med lätthet kunna kringgås och därjämte föranleda många öfverträdelser, som i de flesta fall blefve obeifrade. Mera tilltalande synes det då att genom en särskild afgift i form af stämpelskatt fördyra varan och sålunda genom prisförhöjning försvåra åtkom-

sten af densamma. Den vuxne cigarrettrökaren komme väl för sådan händelse att i de flesta fall bibehålla en fördärfvad vana, men för skolgossen med en ringa veckopenning att använda för sina personliga behof blefve säkerligen varans afsevärda fördyrande ett allvarligt hinder för begärets tillfredsställelse. För att nå detta mål blefve det nödigt att icke bestämma afgiften för lågt samt att beräkna densamma, icke efter varans värde utan efter stycketal. Cigaretterna förekomma i handeln förpackade i askar om 10 à 25 stycken, stundom också i lådor innehållande högre antal. De billigaste cigaretterna kosta i minut 15 öre pr låda om 10 stycken, medan andra sorter betinga ett pris af 25 och 50 öre eller därutöfver. Ville man göra afgiften effektiv, borde densamma bestämmas till minst 10 öre pr 10 stycken, hvarigenom nog priset för de billigare sorterna komme att i praktiken fördubblas, men ännu hellre borde afgiften bestämmas till 15 öre. En följd häraf blefve, att allenast hela askar finge säljas.

Denna fråga har också en annan sida väl värd att uppmärksamma i tider, då det hvarje år gäller att uppbringa nya skatteobjekt, och då de utvägar, som i den senaste kungl. propositionen angående statsverkets tillstånd och behof måst anlitas, allenast kunna med beklagande betraktas. Väl lär det vara att vänta det tobaken, vare sig på det sätt tobaksskattekommittén föreslagit eller annorledes, kommer att i sinom tid för statens behof såsom skatteobjekt tagas i anspråk, men en sådan åtgärd som den här föreslagna borde icke på något sätt behöfva föregripa en blifvande tobaksskattelagstiftning. Den inkomst däremot, som af en sådan stämpelafgift kan beräknas inflyta, blefve ett afsevärdt och säkerligen kärkommet bidrag vid fastställandet af de nödiga inkomsterna för statsverkets behof.

På grund af hvad sålunda anförts, vågar jag föreslå,

att Riksdagen ville besluta en stämpelafgift på cigarretter, uppgående till minst ett öre per stycke,

att Riksdagen ville hos Kungl. Maj:t anhålla om utfärdande af de närmare föreskrifter, som af ett sådant Riksdagens beslut komme att föranledas — så vidt möjligt i analogi med de i kungl. förordningen angående en särskild stämpelafgift vid försäljning af punsch den 19 maj 1905 gifna bestämmelser, samt

att Riksdagen för sin del ville besluta, att straffet för utlämnande till försäljning af cigarretter, hvilka icke äro försedda med beläggningsstämpel, bestämmas

till böter från och med tio till och med hundra kronor och för öfverträdande af de ordningsföreskrifter, som kunna komma att af Kungl. Maj:t meddelas, böter från och med fem till och med femtio kronor, att husbonde skall ansvara för sådan förbrytelse, som med hans vetskap begås af hans hustru, husfolk eller i hans tjänst anställd person, att böterna skola lika fördelas emellan kronan och åklagaren, samt att de skola förvandlas enligt allmän strafflag.

Stockholm den 26 januari 1909.

W. Lundin.

N:o 168.

Af herrar **Hellgren** och **Kvarnzelius**, om årligt understöd åt vaktmästaren *F. L. Forsbergs änka*.

År 1905 afled vaktmästaren vid Sundsvalls högre allmänna läroverk *F. L. Forsberg*, efterlämnande änka och fem barn i jämförelsevis ringa ekonomiska omständigheter. Barnen voro alla myndiga, men därför icke utan behof af hjälp från hemmet. I synnerhet var detta förhållandet med en son, hvilken från sitt sjunde år varit krympling. Som vaktmästarne vid de allmänna läroverken den tiden åtminstone icke vore att betrakta som statens tjänstemän i egentlig mening, emedan de icke aflönades af statens medel, så kunde änkan icke med lagstadgad rätt erhålla någon pension. Hon har därför i sina ekonomiska bekymmer vändt sig till Kungl. Maj:t med underdånig ansökan, att Kungl. Maj:t i nådig proposition till Riksdagen ville begära en för henne lämplig pension.

Denna ansökan blef af Kungl. Maj:t remitterad till statskontoret för utlåtandes afgifvande. Statskontoret afstyrkte den på grund af